

Budapestre vonatkozó újságcikke

Osztályozás

362

Szerző:

Hely:

Cím: látogatóban a láthatatlan vendégnél

Idő:

"1922"

Forrás:

Pesti Napló

Személy:

Bp.
(Hely)1922 D/6
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helyszám:

362 54 "1922"

Látogatóban a láthatatlan vendégnél

(Saját tudósítóról.) A parlamenti VI. számú „miniszteri” kapuján át nem akar bebocsátani a szigorú tokáju cerberus. — Befizetni tetszik? — kérdi, bár szakavatott, mustráló tekintete előre tudja a negatív választ, — mert csak az mehet fel. Huszár kegyelmesnek rettenetesen sok a dolga és szigorú parancsot adott, hogy senkisésem zavarhatja. — Hosszu és komplikált stratégiai eljárás után végre mégis bejutok a III. terembe, ahol a hosszú asztal mellett lázas munka folyik.

— Még csak most kezdjük a kiosztást, — mondja Huszár kegyelmes asszony, aki távollevő férje helyett az akciót vezeti, — még nem tudjuk milyen alapon történjék az adagolás, azaz mekkora összeggel dolgozhatunk. De mert ennek az akciónak az a raison d'êtreje, hogy a bürokratizmus teljes mellőzésével és gyorsan ad, már megkezdttük a kiutalást. Egyelőre 500—1000 koronás segélyek mennek oda, ahol legnagyobb és legsürgősebb a nyomor, később esetleg egy második összeget is kaphatnak ezek, ha futja. Volt már olyan pénz, ami visszajött, hiszen az adataink egy része még nyárról datálódik és aki akkor súlyos beteg volt, ma már elpusztult abban a kegyetlen nyomorban, mely szinte lehetetlenné teszi a gyógyulást.

A kegyelmes asszony szíves utbaigazításával, néhány címmel a tarsolyunkban, elmentünk látogatóba — a láthatatlan vendéghez.

Ahol már megkapták a pénzt

Váci-ut 112, az úgynevezett „lőtház” egyike.

A nagy, sötét udvarban itt-ott apró, gőzfuttatta konyhaablak világít — már amennyire az olyan szűken töltött, félárhóca eresztett petroleumlámpácska világítani tud. Ötvenegy lakás van ebben a nagy, sötét házban (ami még nem sok, a szomszédban 83 van), közülük alig tíz világos. A többiben fekete, rossz, halottai csönd. Az apa kórházban, az anya gyárban, a gyerekek szétosztva valahol, — magyarázza kevés variációval minduntalan kis beneszülőt kálanizunk. — másutt meg gyenge gyerek-kacaj, a kopogásra vézna hangocska mondja: mincsen lámpánk, a mamánk csak este jön haza és azt mondta, hogy ne engedjünk be senkit. Nincs még este?

Ott kuporognak a sötétben, meséket mondanak egymásnak és kuncognak drága, csacsiságokon és közben szepelve fülelnek a kintü zajra, mint Báli néni hét gyereke a mesében, akikhez egyszer betört a farkas. . . Misi Istvánéknál ellenben világos van, a gyerekek hangosan nevetnek és a hat vézna, penészszerű kis ember valahogy egész melegre fűti a konyhát. A láthatatlan vendég — így egyszerűen oldja meg a fűtésüzemi problémát. A levegő perze ennek megfelelő.

Misi István, a családfeje, személyesen nincs otthon, ő még levelet kézbesít, emeleten föl és emeleten le, havi nyolcszázért. Az asszony kezét akar csókolni, mikor kiejtem az „akció” szót.

— Megkaptuk az ötszáz koronát, köszönöm nagyon szépen.

— Hát örültek vele? Mi volt ma ebédre?

— Grizhaluskaleves. Menj arrébb Pistike.

Pistike angolkóros és félmeztelen. Négyéves, de lényeg el kell rakni az utból, nehogy az ember eltapossa.

Hát mire szánták az ötszáz koronát?

— Cipő, kérem, cipő. . . Az kell, mert a Pisti

és köhög, hogy meztelán jár a kövön és a Bözsi se ül már ülben, jární akar a taknyos.

Micsoda ünnep másutt egy ilyen Bözsinek első drága óvatos lépése a nagyvilágban. . . Misi Bözsike is rug és hadonászik a természet rendje szerint vézna, görbe lábcskáival, — de az ő mamája sóhajtvá birkózik vele és teaestélyt kell rendezni az Országház-téri palotában, hogy végre nekivágjon az életnek egy kis türelmetlen szőke emberke.

Akik még nem kaptak pénzt

Az iskolás Misi gyerek fityegő orru cipőcskájában kopog előttünk, a barátjához vezet, aki nem jöhet elénk. A barátja ágyban tölti a vakációt — őh nem beteg, sőt élénk arccskájáról ítélve, nem is lehet lustának mondani szegényt, de a barátjának egyáltalában nincsen cipője.

— Apám Jung Sándor fűszerkereskedősegéd, — felel a kérdésre szépen, értelmesen. Aztán megakad és elnéz, föl a plafonra. A Misi gyerek pedig finoman, okosan, halkán segít neki.

— Tetszik tudni, megőrült a papája. Most a Lipótmezőn van. Már régen, egy éve.

Hamar másról kezdünk beszélni, a cipőről, amire talán majd csak küld pénzt az „akció”, mert ha nem küld, akkor meg kell mondani a tanító úrnak, nehogy azt higgye, hogy ő csavargásért maradt ki az iskolából, — hiszen tavaly is tiszta kitűnő volt.

Közben megjön Jung Istvánné, lipótmezei ápoló, volt fűszeressegéd neje a zsákvarrodából, ahol napi hatvan koronáért dolgozik, azaz dolgozna, ha volna mindig munka. A kabátján még ócska prémgallér, maradék a régi jó időkből, szegény, vörös szélifutta arcán, a barázdákban mint jól kiépített csatornáknak, gördülnek a könnyek.

— Hallom, a Misiné már kapott és ő nyáron is kapott öt kiló babot, egy pár fuszeklit meg egy alsónadrágot. Én a kosztravalót csak megkeresem valahogy magamnak, meg a két gyerekemnek, de a fiamnak. . . a cipőt. . . hogy legalább a négy

polgárit kijárja és iparosnak adhássam... Az uram is...

Könnybe ful a szava. Bezárul mögöttünk az ajtó és a Misi gyerek még okosan, kedvesen magyarázni kezd.

— Az ugy kezdődött a Jung bácsival, hogy egyre azt hajtogatta: ő házat vesz. Aztán hogy: má' meg is vette.

A Hétház lakója, aki házat vett... Oh áldott elmekór, milyen mérhetetlenek, dusak és koriátlanok is a te fantáziádnak játécai....

Aki még nem is kért

Váci-ut 86. Itt a házmesterné vezet szűk sikátorokon át és közben arra kér, hogy őt is „vegyem föl”, mert az ura nem keres, „kétoldali zárt lüdöcsucshurutja van”. (Csodálatos orvosi szakki-fejezések élnek itt a Váci-uton és a tudógondozó olyan általánosan frekventált találkozhelye a körületnek, mint bent a Gerbeaud például.) Közben odaérünk Rémiás Istvánéhoz.

Kopogni nem kell, ugy sincs senki, aki ajtó nyitna. Itt nem fűtenek élő embertestek. A szép tiszta kis konyha kredencén csipkésre vágott papír, bent a szobában félhomályra srófolt petróleumlámpa és a kékfehérszikos rendes két ágy egyikében Rémiás Istvánné.

Ujévkor elvitte egy autó, a mentők kórházba vitték, ott nem volt hely, akkor elhozták ide, haza. Az ura reggeltől estig „a Nyugatinál áll”. Hogy ez mit jelent, azt a házmesterné nem tudja pontosan meghatározni, azt mondja, néha elszalasztja valaki,

— Azt hiszi, hogy kegyed az orvos, — magyaráz a házmesterné, mert orvos méa nem volt nála.

Az asszony most görcsösen fogja a házmesterné kötenyét és emelkedni kezd. Előbb csak alatti vinyogás, aztán valami rémes zaj süvít ki a torkából. Artikulátlan hangok, amilyent csak pokoli kin sajtolhat elő. Talán már nem is ember ez a verejtékes didergő roncs, csak síró, könyörgő, élni akaró szegény pára, amint a szemét a szemembe, a kezét a házmesterné kötenyébe vátja.

A házmesterné szelid eréllyel kiszabadítja a kötenyét, aztán valami lekötázhatatlan egyszerűséggel kérdi:

— Miért nem hílt orvost, Stefi? Hisz így meghalhat egyedül. A derekára ment a kerék, mi?

Stefit már nem érdekli a házmesterné tanácsa vagy érdeklődése. A szemét már kikapcsolta az enyéből, a keze megint a dunya alatt vacog, csak halkán vinyog még egy kicsit. Az ajtóból még egyszer visszanezék, a kis petróleumlámpa barátságosan pislog egy félkenyér mellett, — a hülye férj a Nyugatinál áll és kenyeret keres, — Stefi pedig „nem hílt orvost”, csak vinyog a kékszikos ágyban, négy napja, egyedül. Még meddig?...

Öt perc múlva a vilamosom már a köruton jár. Mellettem gyöngyházgukkerrel játszik egy szép fiatal nő és nagyon panaszkodik a barátójének a cselh vizum miatt. Pedig hiába, neki ilyenkor a Tátrába kell mennie minden télen, mióta őt év előtt csucshurutja volt.

F. E.

kofferral, vagy úzenettel.

— Mink ugy mondjuk: „alkalmi munkés”. Szegény nem tud mást, kicsit olyan... — és vállraltatja a kezét a homloka előtt.

Rémiás Istvánné pedig egy darabig fásultan mered ránk, vagy inkább keresztiül rajtunk. Karjai meztelenek és libabőrösek a kékszikos dunya alatt, az arca viszont verejtékes és a haja a homlokába tapad. Egyszer csak valami felrémlik lázas ködös agyában, most már ránk néz, a tekintete a szemünkbe tűz, furakodik, kapcsolódik, vinyogni kezd, kereső keze valahogy megakad a házmesterné kötenyében és abba kapaszkodva, megpróbál fölúlni.